

שאלות ותשובות על פרשת פנחס

נתנאל אליאס

a312260086@gmail.com

פרק כ"ה

ש. מה עשה פנחס בסוף פרשת בלק?

ת. בסוף פרשת בלק למדנו על פנחס שמסר את נפשו כדי למנוע חילול ה', וכדי להציל את בני ישראל מהמגפה הנוראה שהשתוללה בעקבות מעשיהם הרעים של חלק מהעם, ובמיוחד בגלל החטא הנורא של נשיא משבט שמעון עם האישה המדיינית.

ש. מה אנשים אמרו על פנחס?

ת. היו אנשים שזלזלו בפנחס על מעשהו, ואמרו שהוא הרג נשיא מישראל, מחמת שמץ פסול שיש בייחוסו, כי סבא שלו זה יתרו שהיה מקריב עגלים לעבודה זרה. היו גם כאלה שטענו שהמגפה פסקה בגלל שמתו מספיק אנשים, ועם ישראל כבר סיים לקבל את ענשו, ולא בזכות פנחס.

ש. מה עשה הקב"ה?

ת. הקב"ה בכבודו ובעצמו השיב על הטענות הללו "פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן" – פנחס נכדו של אהרן הכהן שהיה אוהב שלום ורודף שלום, הוא "השיב את חמתי מעל בני ישראל בקנאו את קנאתי בתוכם, ולא כיליתי את בני ישראל בקנאתי". רק בזכות פנחס שקנא לכבוד ה' פסקה המגפה מעם ישראל.

ש. האם פנחס היה אמור להיות כהן?

ת. פנחס לא היה אמור להיות כהן, מכיוון שרק אהרן ובניו התמנו לכוהנים. הקב"ה אמנם קבע שהילדים שייולדו להם אחרי שהם נמשחו לכהונה, יהיו כוהנים גם הם, אבל פנחס נולד לפני שהקב"ה מינה את אהרן ובניו לכוהנים, והוא לא נמשח עמהם, ולכן הוא לא היה אמור להיות כהן.

ש. מה השכר שקיבל פנחס על מסירות הנפש שלו?

ת. הקב"ה אמר למשה, שבזכות המעשה של פנחס שכיפר על בני ישראל, "והייתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם תחת אשר קינא לאלוקיו ויכפר על בני ישראל" - הוא ראוי להיות כהן ולכפר על בני ישראל באופן קבוע.

ש. מה היו שמותיהם של החוטאים שהיו אנשים רמי מעלה?

ת. זמרי בן סלוא – נשיא בית אב בשבט שמעון, וכזבי בת צור שהייתה ביתו של אחד מחמשת מלכי מדיין, ונשלחה על ידו להחטיא את בני ישראל.

ש. מדוע התורה הזכירה רק עכשיו את שמו של זמרי?

ת. מפני שלאחר שהזכירה התורה את פנחס הצדיק לשבח, הזכירה התורה את זמרי הרשע לגנאי. וגם כדי להודיע לנו את שבחו של פנחס, שאע"פ שזמרי היה נשיא בית אב, פנחס לא חשש להורגו, מפני שקינא לכבוד ה'.

ש. מדוע התורה הזכירה את שמה של כזבי?

ת. פרסום שמה של האישה המדיינית בא ללמדנו כמה גדולה הייתה שנאתם של המדיינים לישראל, עד כדי כך שאפילו מלכים לא חששו לכבודם והפקירו את בנותיהם, העיקר להחטיא את ישראל כדי שתסור מהם השכינה.

ש. מה הוא הציווי לצרור את המדיינים?

ת. הקב"ה מצווה את משה לשנוא את המדיינים ואת מעשיהם השפלים, להילחם בהם ולהרגם. לעומת זאת לגבי מואב לא מצאנו ציווי דומה, אלא להפך – לגבי מואב הצטוונו - "אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה".

ש. מדוע הקב"ה לא ציווה להילחם גם במואב, הרי גם הם החטיאו את בני ישראל?

ת. מפני שמעגלון מלך מואב, עתידה לצאת רות המואבייה, בזכותה נצלו המואביים.

פרק כ"ז

ש. מה ציווה הקב"ה את משה ואלעזר?

ת. הקב"ה ציווה משה ואלעזר הכהן למנות שוב את בני ישראל.

ש. מדוע הקב"ה מצווה שוב למנות את בני ישראל?

ת. רש"י מסביר את מטרת המניין על פי משל: משל לרועה שנכנסו זאבים לתוך עדרו והרגו מצאנו, לאחר מה שקרה ניגש הרועה למנות את צאנו כדי לדעת כמה נשארו לו.

ועוד: כשיצאו ישראל ממצרים הם נמסרו למשה במניין, וידע את מספרם. עכשיו שקרב זמנו למות ולהחזיר את צאנו – מחזירם במניין.

ש. מה אמרו משה ואלעזר לבני ישראל?

ת. משה ואלעזר אמרו לבני ישראל שהיו בערבות מואב, שהקב"ה ציווה למנותם שוב מבן עשרים שנה ומעלה. בספירה זו הקב"ה גם משיב לטענת העמים, שאמרו שאם המצרים שלטו בבני ישראל ודאי הם גם התחתנו איתם. בא הקב"ה ועטף את שמות השבטים בשמו. למשל "לחנוך משפחת החנוכי, לחצרון משפחת החצרוני... אלה משפחות הראובני" – לכל שם נוספו אותיות י-ה שהם אותיות משמו של ה'. כלומר, אני מעיד עליהם שהם בני אבותיהם.

ש. מה התורה מגלה לנו על הבנים של קרח?

ת. התורה מגלה לנו שבני קרח לא מתו.

ש. מדוע בני קרח לא מתו?

ת. רש"י מסביר על פי דברי הגמרא: כשפתחה האדמה את פיה גם הם החלו להיבלע בה, אך כיוון שמיד הם חזרו בתשובה, הם לא נבלעו לגמרי, וכשנסגרה האדמה הם הצליחו להיחלץ החוצה.

ש. אלו אנשים נוספים התורה מזכירה בספירה?

ת. התורה מזכירה את ער ואון בניו של יהודה שחטאו לפני ה' ומתו. את צלפחד שלא היו לו בנים אלא בנות, ואת שרח בת אשר שזכתה לאריכות ימים מופלגת ועדיין הייתה בין החיים במניין זה.

ש. מי היה חסר בספירה זו?

ת. בספירה זו היו חסרות כמה משפחות.

ש. מה עלה בגורלן של המשפחות החסרות?

ת. בפרשת חקת למדנו שבשעה שמת אהרון ונסתלקו ענני הכבוד, באו הכנעניים להילחם בישראל. בני ישראל החלו לפחד והחליטו לשוב לאחוריהם לכיוון מצרים. בני ישראל חזרו שמונה מסעות, מהור ההר עד מוסרה. בני לוי רדפו אחריהם ובקשו להחזיר אותם מדרכם. נערך קרב בין בני לוי ובין החוזרים, ובני לוי הרגו מהם שבע משפחות. האחת הייתה משפחת אוהד משמעון. השנייה משפחת אצבון משבט גד, ועוד חמש משפחות משבט בנימין. גם בני לוי נפגעו מהקרב, ומבני לוי נפלו ארבע משפחות.

ש. מה ציווה הקב"ה את משה?

ת. בעקבות מניין בני ישראל, ציווה ה' את משה לחלק את הארץ לנחלות על פי גודלם של השבטים.

ש. מאיזה גיל קבלו נחלה?

ת. הנחלות חולקו רק למי שנמנה בספירה, מעל גיל עשרים, ולא למי שהיה פחות מגיל עשרים בזמן הספירה, למרות שבזמן חלוקת הארץ הוא היה כבר בן עשרים שנה [כיוון שכיבוש הארץ ארך שבע שנים ועוד שבע שנים חילקו אותה לשבטים].

ש. כיצד חילקו את הארץ?

ת. את הארץ חילקו ל-601.730 חלקים קטנים, ואז צרפו את כל החלקים האלו לשנים עשר חלקים גדולים לפי השתייכות האנשים לשבטים, וכל שבט קיבל חלקים לפי מספר אנשיו.

ש. איך חולקו הנחלות בארץ?

ת. רש"י מסביר שהגורל התבצע באופן הבא: בקלפי אחד הניחו 12 פתקים, ובכל פתק נרשם חלק אחד של ארץ ישראל. בקלפי השני הניחו 12 פתקים ובהם שמות השבטים. ואז נשיא כל שבט הוציא כמו בהגרלה, פתק אחד מכל קלפי, וכל שבט זכה לחלק מארץ ישראל שיצא יחד עם הפתק של שמו.

ש. מה היה הנס בגורל?

ת. בגורל היה נס גדול - אלעזר הכהן היה לבוש בחושן עם האורים ותומים, וברוח קדשו היה אומר 'לשבט פלוני תעלה נחלה פלונית'. אז הטילו את הגורל, ופתק הגורל היה מדבר בעצמו ואומר: אני הגורל יצאתי לשבט פלוני במקום פלוני, בדיוק כמו שאלעזר הכהן אמר ברוח הקודש.

ש. מדוע שבט לוי נפרד משאר השבטים?

ת. גם במניין זה שבט לוי נמנה בנפרד משאר השבטים, בגלל תפקידו המיוחד של שבט לוי, הוא אינו מקבל חלק ונחלה עם שאר השבטים אלא ערים המיועדות למגורים ללא אדמות חקלאיות. מסביב לכל עיר לוויים היה 'מגרש עיר' – שטח של אלפיים אמה שהיה מיועד לבהמותיהם ולשאר שימושים.

ש. כמה לווים נמנו במניין?

ת. במניין זה נמנו 23.000 לווים מגיל חודש ומעלה.

ש. מה מפרטת התורה במניין הלויים?

ת. בתוך מניין שבט לוי מפרטת התורה את הולדת אהרון, משה ומרים. את מות בני אהרון נדב ואביהו כשהקריבו אש זרה לפי ה'.

ש. האם היו אנשים שנמנו גם במניין הקודם וגם במניין בפרשתנו?

ת. במניין זה לא היו אנשים שנמנו במניין הקודם במדבר סיני, "כי אמר ה' להם מות ימותו במדבר" - בגלל חטא המרגלים הם נענשו שלא ייכנסו לארץ ישראל, "ולא נותר מהם איש כי אם כלב בן יפונה ויהושע בן נון".

פרק כ"ז

ש. מדוע התורה אומרת שרק האנשים שהיו במניין הקודם מתו?

ת. משום שהנשים לא מתו, כי הנשים דווקא אהבו את ארץ ישראל ורצו מאוד להיכנס אליה.

ש. מי היה צלפחד?

ת. צלפחד בן חפר היה משבט מנשה והיו לו חמש בנות: מחלה, נועה, חגלה, מלכה ותרצה. כששמעו בנות צלפחד שחלוקת הנחלות בארץ ישראל היא לגברים בלבד, הבינו שהן בבעיה, מפני שאביהן מת במדבר ולא היו לו בנים אלא בנות בלבד.

ש. מה מסופר במדרש על בנות צלפחד?

ת. במדרש מסופר שבנות צלפחד הלכו לברר את דינם לפני בית דין שמושה העמיד לישראל, אך כל בית דין אמרו להם "דין של נחלות הוא, ואין זה שלנו אלא של גדולים ממנו", כך אמרו להם גם הנשיאים, וכשבאו לפני אלעזר הכהן אמר להן "הרי משה רבנו" – תפנו אליו.

ש. מה עשו בנות צלפחד?

ת. בנות צלפחד ראו שדוחים אותם ממקום למקום ולכן באו לבית המדרש, שם היו כולם במעמד אחד: משה, אלעזר והנשיאים. ואז הן שאלו אותן את שאלתן.

ש. מה שאלו בנות צלפחד את משה, אלעזר והנשיאים?

ת. בנות צלפחד שאלו "אבינו מת במדבר, והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח, כי בחטאו מת, ובנים לא היו לו, למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתו כי אין לו בן? תנה לנו אחוזה בתוך אחי אבינו". כלומר, ארץ ישראל עתידה להתחלק ליוצאי מצרים, ומאחר שאבינו מת במדבר והיה אחד מיוצאי מצרים, הרי נקרא הדבר שזכה כבר בחלקו בארץ, ואם כן – אנו דורשות את זכותו.

ש. מדוע מת צלפחד?

ת. צלפחד לא השתתף במחלוקת קרח אלא מת בגלל החטא הפרטי שלו [לדעת ר' עקיבא, צלפחד היה זה שקושש עצים בשבת, ולדעת ר' שמעון הוא היה מהמעפילים].

ש. מה ענה משה לבנות צלפחד?

ת. משה רבנו לא ידע מה ההלכה ולכן הפנה את השאלה לקב"ה.

ש. מה אומרים חז"ל על משה רבנו?

ת. חז"ל אומרים שנתעלמה ממשה רבנו ההלכה, מפני שכאשר משה העמיד דיינים לדון את העם הוא אמר "והדבר אשר יקשה מכם תקרבון אלי", ונטל כבוד לעצמו.

ש. מה ענה ה' למשה?

ת. הקב"ה ענה למשה שאכן בקשת בנות צלפחד נכונה, וציווה את משה "נתון תיתן להם אחוזת נחלה בתוך אחי אביהם, והעברת את נחלת אביהן להן".

ש. מה קרה בזכות בנות צלפחד?

ת. בזכות בנות צלפחד הצדיקות אמר ה' למשה את דיני וסדר הירושה, והם גם זכו לכתוב בתורה את פרשת ירושת הנחלות בארץ.

ש. מהו סדר הירושה?

ת. התורה מפרטת את סדר הירושה: אדם שמת – בנו יורש אותו. אם אין לו בנים – ביתו יורשת אותו. אם אין לו גם בנות – הירושה עוברת לאחיו. אם אין לו אחים – לאחי אביו. ואם אין אחים לאביו – הירושה עוברת לקרוב משפחה אחר מצד האב.

ש. מה חשב משה כששמע את הציווי "נתון תיתן להם"?

ת. כששמע משה רבנו את הציווי "נתון תיתן להם" [לבנות צלפחד את ירושת אביהן], הוא חשב שאולי נתבטלה הגזרה שגזר עליו הקב"ה שלא ייכנס לארץ ישראל, כי הנה עכשיו ה' מצווה עליו שהוא בעצמו ייתן לבנות צלפחד את הנחלה בארץ.

ש. האם הקב"ה באמת ביטל את הגזרה?

ת. לא, הקב"ה לא ביטל את הגזירה, אבל ציווה את משה "עלה אל הר העברים הזה וראה את הארץ אשר נתתי לבני ישראל". משה רבנו עלה להר והביט על כל ארץ ישראל הפרושה לפניו.

ש. מדוע לא זכה משה להיכנס לארץ?

ת. ה' הודיע למשה שבגלל חטאו במי מריבה הוא לא ייכנס לארץ אלא ימות במיתת נשיקה, בדיוק כמו אהרון אחיו.

ש. מה ביקש משה רבנו מהקב"ה?

ת. משה רבנו דאג לעם ישראל בכל ליבו, ולכן ביקש מה' שימנה מנהיג טוב לבני ישראל, מנהיג סבלן שידע להבין לרוחו של כל אחד ואחד, מנהיג שיעמוד בראשם במלחמות, ויוציאם למלחמה בזכות זכויותיו ומצוותיו, ויחזירם מהמלחמה בשלום.

ש. מה השיב הקב"ה למשה?

ת. הקב"ה השיב למשה, שהאיש המתאים ביותר לכך הוא יהושע בן נון משרתו, שהיה צמוד אליו במסירות נפש עצומה, ולו יש את התכונה "איש אשר רוח בו" – שיכל ללכת כנגד רוחו של כל אחד ואחד.

ש. מה ביקש הקב"ה ממשה?

ת. הקב"ה ביקש ממשה לשכנע את יהושע שיסכים למינוי, שהרי מוטל עליו תפקיד לא פשוט בהנהגת העם שמורכב מהרבה סוגים של אנשים, ועליו להיות סבלן כלפיהם ולהתמודד עם כולם.

ש. מה ציווה הקב"ה את משה לעשות ליהושע?

ת. הקב"ה ציווה את משה לסמוך יד אחת על יהושע, וירגיל את יהושע להשמיע דברים לפני העם, כדי שבני ישראל יכבדו אותו וידעו שהוא ממשיך דרכו של משה ושהוא ינהיג אותם בכניסה לארץ ארץ. משה נצטווה גם להעמיד את יהושע לפני אלעזר הכהן והסנהדרין, ולמנות אותו לתפקיד בנוכחותם. ה' אמר למשה שיעביר ליהושע חלק מקרני ההוד הקורנות מפניו, כדי שבני ישראל ינהגו בו כבוד ויראה כפי שהם נוהגים כלפי משה.

ש. מה יצטרך יהושע לשאול את הקב"ה?

ת. למרות שיהושע יהיה מנהיג, עליו לגשת אל אלעזר הכהן ולשאול דרכו את הקב"ה על ידי האורים ותומים כיצד לנהוג, ועל פי ההוראות שלו יצאו בני ישראל למלחמה ויכנסו לתוך ערי האויב.

ש. מה אמר משה לאחר שהקב"ה הודיע לו שהוא עמוד למות?

ת. משה אמר "הגיעה השעה שאתבע את צרכי, שבני יירשו את גדולתי בירושה".

ש. מה אמר לו הקב"ה?

ת. הקב"ה אמר למשה "לא כך עלתה במחשבה לפני, להעביר את הגדולה בירושה, אלא כדאי הוא יהושע, שהיה משמש אותך תמיד, ליטול שכר על שלא מש מתוך האוהל".

ש. למה נסמכה פרשת הקרבנות לפסוקים העוסקים במינוי יהושע?

ת. הקב"ה אמר למשה "עד שאתה מבקש ממני שאמנה לבני מנהיג הגון – תבקש מבני שלא ינהגו בי ביזיון ויקריבו אלי קרבנות ולא לאלוהים אחרים". המדרש מוסיף: להודיענו שכל זמן שהיה משה קיים, לא היו ישראל צריכים לקרבנות, שהיה די בזכותו של משה

להגן עליהם במקום הקרבנות, אבל עכשיו כשהגיעה שעתו של משה להסתלק מן העולם, ולא יישאר מי שיגן עליהם, ציווה הקב"ה על הקרבנות, כדי שיגנו עליהם.

ש. מה הודיע הקב"ה למשה?

ת. הקב"ה הודיע למשה אלו קרבנות יביאו בכל יום, ביום שבת, בראש חודש ובכל מועד, כשיכנסו לארץ ויבנה בית המקדש.

ש. מהי מעלתו של העוסק בלימוד הקרבנות?

ת. מלמדים אותנו חז"ל, שכל העוסק בקרבנות, כאילו הקריבם בבית המקדש.

פרק כ"ח

ש. מה היו מקריבים בקרבן התמיד?

ת. לקרבן התמיד היו לוקחים שני כבשים בני שנה שלמים ללא מום – אחד מקריבים בבוקר ואחד בין הערביים. [בין הערביים הוא הזמן שבין חצות היום לתחילת הלילה]. יחד עם הכבש מביאים: מנחה – עשירית האיפה סולת חיטים בלולה עם רביעית ההין [שלושה לוגים] שמן זית כתית. ונסכים – רביעית ההין יין לניסוך.

ש. אלו קרבנות מביאים בשבתות?

ת. כל סדר התמיד היה נעשה בשבת כמו ביום חול, מלבד כמה שינויים. בנוסף היו מקריבים בשבת בצהריים שני קרבנות: מוסף שבת ולחם הפנים.

ש. מה היו מקריבים בקרבן מוסף שבת?

ת. שני כבשים בני שנה לעולה.

ש. מה היו עושים עם לחם הפנים?

ת. היו מסדרים על השולחן לחמים חדשים ומוציאים את הישנים, מקטירים במזבח את בזיכי הלבונה, והלחמים היו ניתנים לכוהנים לאכילה.

ש. האם בשבת היה מותר להקריב קרבנות נוספים?

ת. בשבת היה אסור להקריב קרבנות נוספים.

ש. מה היו מביאים עם הכבשים?

ת. יחד עם הכבשים היו מביאים מנחת נסכים לכל כבש: עישרון סולת בלול בשלושה לוגים שמן. מלחו את המנחה, והקטירו אותה כליל על האש.

ש. מה היו עושים לאחר החלפת לחם הפנים?

ת. לאחר החלפת לחם הפנים היו מנסכים את היין.

ש. אלו קרבנות היו מביאים בראש חודש?

ת. בראש חודש היו מקריבים את מוסף ראש חודש שכלל אחד עשר קרבנות: א. שני פרים [בני שלוש שנים], איל אחד [כבש בן שנתיים] ושבעה כבשים [בני שנה] – כולם עולות. ב. שער עיזים אחד – לחטאת.

ש. מדוע היו מקריבים קרבן חטאת במוסף של ראש חודש?

ת. החטאת הקרבה במוסף ראש חודש באה לכפר לכל עם ישראל על עבירת "טומאת מקדש וקודשיו", על אותם מקרים שהחוטאים בעבודה זו לא יכלו להתכפר באופן הרגיל – כגון שלא הייתה לחוטא ידיעה לא בתחילה ולא בסוף.

ש. מה מותר להקריב בראש חודש ואסור להקריב בשבת?

ת. בראש חודש, כיוון שהוא יום חול, מותר להקריב קרבנות יחיד, נדרים, נדבות וחובות, כבשאר ימות השנה.

ש. מה היו מביאים ביחד עם כל פר?

ת. עם כל פר הביאו שלושה עשרונים סולת, שישה לוגים שמן ושישה לוגים יין.

ש. מה הביאו עם האיל?

ת. עם האיל הביאו: שני עשרונים סולת, ארבעה לוגים שמן וארבעה לוגים יין.

ש. מה הביאו עם הכבש?

ת. עם הכבש הביאו: עישרון סולת, שלושה לוגים שמן ושלושה לוגים יין.

ש. מה עשו עם הסולת והשמן?

ת. את הסולת והשמן ערבבו יחד למנחת הנסכים והיא הוקטרה כליל על המזבח, והיין התנסך בספל שבמזבח.

ש. האם בקרבן החטאת יש מנחה ונסכים?

ת. בקרבן חטאת אין מנחה ונסכים. מנחה ונסכים באים רק עם קרבנות עולה ושלמים.

ש. מתי זמן הקרבת המוספים?

ת. כל היום כשר להקרבת המוספים. אך לכתחילה היו מקריבים אותם מיד אחר תמיד של שחר.

ש. כנגד מי מקריבים פרים?

ת. כנגד אברהם שנאמר "ואל הבקר רץ אברהם".

ש. כנגד מי מקריבים איל?

ת. כנגד אילו של יצחק.

ש. כנגד מי מקריבים כבשים?

ת. כנגד יעקב שנאמר "ואת הכבשים הפריד יעקב".

ש. מה הם סוגי הקרבנות בחגים?

ת. קרבנות החגים מתחלקים לשלושה סוגי קרבנות: 1. מוספים. 2. חובות היום. 3. חובות היחיד – שכל יהודי העולה לרגל חייב להביאם.

ש. מה הם קרבנות המוספים?

ת. בכל יום מימי החגים הקריבו "מוסף". מוספי החגים כוללים: פרים, אילים, כבשים לעולה, ושעיר עיזים אחד לחטאת. מספר הפרים, האילים והכבשים השתנה בין חג למשנהו.

ש. באלו ימים מקריבים קרבן מוסף?

ת. א. שבעת ימי חג הפסח. ב. חג השבועות. ג. ראש השנה. ד. יום הכיפורים. ה. שבעת ימי חג הסוכות. ו. שמיני עצרת.

ש. מה הם חובות היום?

ת. בשלושה חגים בשנה, בנוסף ל"מוסף" הקריבו קרבנות ציבור, הנקראים "חובות היום", ואלו הם: א. ביום הראשון של חול המועד פסח – הקריבו את מנחת העומר ואיתה כבש לעולה. ב. בחג השבועות – הקריבו את שתי הלחם ועימם קרבנות הבאים עם הלחם. ג. ביום הכיפורים – הכהן הגדול הקריב קרבנות מיוחדים לכפרת הכוהנים ועם ישראל.

ש. מה הם חובות יחיד?

ת. בשלושת הרגלים – פסח, שבועות וסוכות, חייב כל אחד מישראל לעלות לרגל לבית המקדש. ביו"ט הראשון עליו להביא בהמה לקרבן עולת ראיה, ובהמה נוספת לקרבן שלמי חגיגה. במשך ימי החג עליו להביא קרבן שלמי שמחה בכדי לאכול את בשרו ולקיים מצוות שמחה בחג.

ש. באיזה חג מתחילה התורה לצוות על הקרבנות?

ת. התורה פותחת בחג הפסח, שהוא ה-י"ט הראשון שנצטוו עליו בני ישראל ומפרטת את הקרבנות הנהוגים בו. בכל שנה בערב חג הפסח, ב-י"ד בניסן אחר הצהריים, היו מקריבים בבית המקדש את קרבן הפסח של כל עם ישראל [הקרבן היה נאכל בחבורה בליל הסדר, ליל ט"ו בניסן]. מיום ט"ו בניסן במשך שבעה ימים נצטוונו לאכול מצות, היום הראשון והיום השביעי הם יו"ט ואסור לעשות בהם מלאכה.

ש. מה היו עושים בכל יום מימי חג הפסח?

ת. בכל יום מימי חג הפסח היו מקריבים למוסף אחד עשר קרבנות: 1. שני פרים, איל אחד ושבעה כבשים – כולם עולות. 2. שעיר עיזים אחד – לחטאת. לכל בהמה מהעולות הקריבו גם מנחת נסכים, וכן הביאו יין לניסוך היין.

ש. אלו קרבנות מיוחדים היו מקריבים בפסח?

ת. בנוסף היו מביאים: א. קרבן העומר – ביום א' של חול המועד פסח, שנקרא גם מנחת העומר, ואיתה היו מביאים כבש שנקרא 'כבש הבא עם העומר' ואיתו נסכים. ב. עולת ראיה, שלמי חגיגה ושלמי שמחה – כל יהודי שעלה לרגל הביא אתו ביו"ט ראשון של פסח בהמה לעולת ראיה, ובהמה נוספת לשלמי חגיגה. ובנוסף, כל יהודי היה מביא במשך החג בהמה נוספת לשלמי שמחה כדי לקיים את שמחת החג.

ש, מה היו מקריבים בחג השבועות?

ת. בחג השבועות היו מקריבים מנחה העשויה מיבול החיטה החדשה, הוא יום קדוש ואסור בעיית מלאכה ומקריבים בו קרבנות מיוחדים.

ש. מה היו מביאים למוסף בחג השבועות?

ת. 1. שני פרים, איל אחד ושבעה כבשים – כולם עולות. 2. שעיר עיזים אחד – לחטאת. לכל בהמה מהעולות הקריבו גם מנחת נסכים וכן הביאו יין לניסוך היין.

ש. אלו קרבנות מיוחדים יש בחג השבועות?

ת. 1. שתי הלחם, והקרבנות הבאים עם הלחם – שני כבשים לשלמים, פר אחד, שני אילים, שבעה כבשים לעולה ושעיר עיזים לחטאת. 2. עולת ראיה, שלמי חגיגה ושלמי שמחה – כל יהודי שעלה לרגל בחג השבועות הביא אתו: בהמה לעולת ראיה, בהמה נוספת לשלמי חגיגה, ובהמה נוספת לשלמי שמחה.

פרק כ"ט

ש. מה היו מקריבים בראש השנה?

ת. כיוון שראש השנה הוא גם ראש חודש, הקריבו בו גם את קרבנות מוסף של ראש חודש שהם: 1. שני פרים, איל אחד ושבעה כבשים – כולם עולות. [כולל מנחות הסולת והנסכים]. 2. שעיר עיזים אחד – לחטאת.

ש. מה הקריבו למוספי ראש השנה?

ת. למוספי ראש השנה הקריבו: 1. פר אחד, איל אחד ושבעה כבשים – כולם עולות. 2. שעיר עיזים אחד לחטאת. אם חל ראש השנה בשבת הקריבו גם את מוסף שבת.

ש. את מה היו מקריבים קודם?

ת. סדר ההקרבה היה כך: קודם מוסף שבת, לאחר מכן מוספי ראש חודש, ובסוף מוספי ראש השנה.

ש. מה היו מקריבים ביום הכיפורים?

ת. מוסף יום הכיפורים הוא כמו מוסף ראש השנה: 1. פר אחד, איל אחד ושבעה כבשים – כולם עולות. 2. שעיר עיזים אחד- לחטאת.

ש. אלו קרבנות מיוחדים הקריבו ביום הכיפורים?

ת. מלבד המוספים היה הכהן הגדול מקריב ביום הכיפורים קרבנות מיוחדים לכפרת הכוהנים ועם ישראל. א. 'קרבנות הכהן הגדול' – פר לחטאת [פנימית] (דמו הוזה בקדש הקדשים ובהיכל) ואיל לעולה. ב. 'קרבנות העם' – שני שעירי עיזים, שעליהם עשה הכהן הגדול גורל: אחד הוקרב לחטאת פנימית והשני נשתלח לעזאזל, איל אחד לעולה וקטורת שהוקטרה בקדש הקדשים.

ש. מה היו מקריבים בחג סוכות?

ת. בכל יום מימי החג הקריבו למוסף: פרים, אילים, וכבשים – לעולה, ושעיר עיזים אחד לחטאת. מספר האילים והכבשים היה זהה בכל ימות החג: שני אילים וארבעה עשר כבשים. אבל מספר הפרים השתנה בכל יום: ביום הראשון הקריבו שלושה עשר פרים, ביום השני שנים עשר פרים, ביום השלישי אחד עשר פרים, וכך הפחיתו בכל יום פר אחד. ביום השביעי הקריבו שבעה פרים בלבד.

ש. כמה פרים בסך הכול היו מקריבים בחג הסוכות?

ת. שבעים פרים. כנגד שבעים אומות העולם שמתמעטים והולכים.

ש. כנגד מי באו הכבשים?

ת. הכבשים הם כנגד ישראל שנקראו "שה פזורה". מספרם קבוע בכל יום, ומנינם בסך הכול תשעים ושמונה, כדי לכלות בהם תשעים ושמונה קללות שבפרשת כי תבוא.

ש. באיזו מילה מסתיימת רוב הפסוקים שמתארים את הקרבנות בחג הסוכות?

ת. ברוב ימי חג הסוכות מסתיים התיאור של הקרבנות במילה "ונסכה", אך יש שני מקרים יוצאי דופן: ביום השני נאמר "ונסכיהם", וביום השישי – "ונסכיה". בנוסף לכך ביום השביעי נאמר "כמשפטם" במקום "כמשפט". אם נצרף את האותיות שנוספו נקבל את המילה "מים", מכאן לימדה אותנו התורה רמז למצוות ניסוך המים בחג הסוכות.

ש. אלו קרבנות מיוחדים יש בחג הסוכות?

ת. עולת ראיה, שלמי חגיגה ושלמי שמחה.

ש. מהו חג שמיני עצרת?

ת. היום השמיני שמיד לאחר חג הסוכות נקרא 'שמיני עצרת'. הוא נקרא בתורה עצרת, ובו הקב"ה כביכול חוגג אתנו עוד יום.

ש. מה היו מקריבים בשמיני עצרת?

ת. קרבן מוסף של שמיני עצרת היו כמו מוסף ראש השנה ויום הכיפורים: פר אחד, איל אחד, ושבעה כבשים לעולה ושעיר עיזים אחד לחטאת.